

[Socialministeren]

økonomisk hjælp til enlige mødre og/eller enlige fædre. I forbindelse med den årlige gennemgang af legatets regnskaber får ministeriet et vist kendskab til fondenes formål. Ud fra dette kendskab kan man oplyse, at kun ganske få fonde har det formål at yde økonomisk støtte til enlige mødre – og endnu færre til enlige fædre.

Socialministeriet er flere gange blevet spurgt af bestyrelsen for en fond med det formål at yde støtte enten til kvinder eller til mænd, om der også kan ydes støtte til personer af det andet køn. Ministeriet har svaret, at man fortolker vedtægtsbestemmelserne således, at det er muligt at ligestille mænd og kvinder i denne henseende. Det gælder dog ikke, hvis det fremgår udtrykkeligt af vedtægten eller det tilgrundliggende testamente eller gavebrev, at der alene kan ydes hjælp enten til kvinder eller til mænd.

En fond, der har til formål at yde støtte til enlige mødre, kan derfor i almindelighed også yde støtte til enlige fædre.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 45:

Forslag til lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).
(Fremsat 28/10 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Pia Gjellerup (S):**

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Lissa Mathiasen, desværre ikke kan være til stede i dag, skal jeg redegøre for Socialdemokratiets holdning her ved førstebehandlingen på både hendes og Socialdemokratiets vegne.

Forslaget er blevet til på baggrund af en udvikling, som i virkeligheden indledtes allerede ved vedtagelsen af den gældende sindssygelov fra 1938. Efterhånden som tiden er gået, har en reform vist sig mere og mere påtrængende, for at der kunne gennemføres en udvikling for psykiatriske patienter svarende til den udvikling, der er forløbet for øvrige patienter i det danske sundhedsvæsen.

Vi har desværre gang på gang kunnet konstatere, at vilkårene for psykiatriske patienter ikke har udviklet sig tilfredsstillende.

Det udvalgsarbejde, der har været udført siden 1983, gav os en forventning om markante forbedringer og moderniseringer af både det materielle grundlag og de retlige garantier for psykiatriske patienter og deres behandling, men vi må desværre konkludere i Socialdemokratiet, at udvalgsarbejdet og i endnu højere grad det fremsatte lovforslag ikke lever op til forventningerne.

Inden for det mere retlige område skal jeg kort nævne nogle tvivlsomme eller endog klart kritisable forhold i forslaget.

Der sker en udvidelse af mulighederne for tvangsindlæggelse, der opretholdes en mulighed for generel anvendelse af elektrochok samt tvangsmedicinering med eksempelvis de meget omdiskuterede neuroleptika, og endelig afskæres adgangen til en menneskelig og faglig vurdering af patientklager over tvangsansættelsen ved et patientklagenævn. Dette overlades udelukkende til juristerne ved domstolene.

På flere af de nævnte områder er lovforslaget ringere end betænkningen og tillige ringere end udvalgets lovudkast. Mindstemålet for os må være betænkningens anbefalinger. Vi må så under den forestående udvalgsbehandling se på relevante og ønskelige muligheder for at give patienterne en yderligere styrket retsstilling.

Det væsentlige sigte med lovgivningen må være at fjerne grundlaget for, at patienter overhovedet bringes i tvangssituationer. Det vil være naivt at tro, at vi selv under de mest optimale omstændigheder fuldstændig kan undgå en vis form for tvangsansættelse, og derfor er de retlige regler herom særdeles vigtige.

Vi er i den socialdemokratiske gruppe rystet over, at selv ganske beherskede krav til de fysiske omgivelser i forbindelse med tvangsindlæggelser trods betænkningens helt klare forslag herom er strøget i lovforslaget. Enestueretighed, adgang til frisk luft, beskæftigelse og undervisning er fjernet med et pennestrøg. Der henvises fra Justitsministeriets side til, at forslagets passus i § 2 om »god psykiatrisk sygehusstandard« sikrer disse rettigheder. Justitsministeren kan ikke med føje hævde, at psykiatriske patienter i dag gennem dansk psykiatrisk sygehusstandard er garanteret de omtalte forhold. Ved lovforslagets fjernelse af betænkningens bestemmelse legitimerer man tilmed den meget ringe standard, der påtvinges psykiatriske patienter i dag på mange af landets psykiatriske afdelinger.